

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“
вносять: в Австрії:

на цілий рік . . . . . 24 K
на пів року . . . . . 12 K
на чверть року . . . . . 6 K
на місяць . . . . . 2 K

За границю:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тиждень 6 до-
ларів або 12 рублів; з висилкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодинокі числа по 10 сотків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАНИ

християнсько-суспільний дневник.

„Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім
неділі і руских свят о 5 год.
по полудні. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Оссолянській ч. 11. партер
(фронт від ул. Тихої). Експеди-
ція місцева в Агенції Соколов-
ського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на
попередню застерогу.

Рекламаці лише неопечатані
є вільні від порта. — Оповіст-
ки звичайні приймають ся по ц. 20
с. від стрічки, а в „Надіє-
нім“ 40 сот. Подяки і приватні
донесення по 30 сот. від стрічки

Яку ціль і які задачі має „Християнсько-суспільний Союз“?

□ З того часу, як відбули ся установні збори „Христ.-сусп. Союзу“, накинули ся з незвичайним зав'язом народно-демократичні, радикально-соціалістичні і москвофільські часописи (отже ціла велика світла) на се товариство з усякими напастями та вмовляють в руску суспільність, що така організація руского народу на християнсько-суспільній основі не тільки непотрібна, але прямо навіть шкідлива.

Розгляньмо ся отже в наших відносинах, чи ово дійсно правда, чи се не є лише проста напасть, зависть і личне вороговане?

Вже в св. Письмі сказано: Горе тобі Єрусалиме, не задля того, що прийшли на тебе спокуси, але що ти не пізна в часу спокусу. І в нинішніх часах наступають такі спокуси. Напирають і грозять великі небезпеки з гори і з долини. Тисячі і тисячі ворогів виступають з найвищих кругів суспільності і з поміж учених верств. Але й із свідних верств наступає могутнє війско радикальне і соціалістичне, щоби підкопати і звичити підвалини тимчасового суспільного ладу, щоби відерти віру з серцець нашого народу, затроїти християнсько-католицьке житє і християнсько-католицькі переконання і погляди, щоби руский нарід потону в якимсь вимрянім все-світнім, вселюдським раю „без Бога, без пана і хлопа“.

З другого боку знов розмальовує ся чорними красками нашу руско-католицьку Церкву і віру і проти неї виставляє ся нібито правдиву тверду руску віру і православну церкву а в злуці з нею в порівнянню з підярємною Русією (Галичною) ставить ся велику і сильну державну Русь (Росією) із стоміліоновим народом, котрого ми мали б бути прищипкою, зречи ся не тільки своєї руско-католицької віри і Церкви, але також своєї рідної мови для иншої образовані.

Отакі небезпеки грозять нашому народови, котрий має і тут в краю важку ще борбу, щоби добити ся рівноправности з Поляками і повного пошанованя заборучених Русинам основними законами прав на свободний розвиток нашої мови і народности в уряді, в школі і в прилюднім житю.

Тому то св. Отець накликає як раз в наших часах, щоби єднати ся, творити товариства і з єдиненими силами поборювати ворожі змаганя. Таким огнищем єдинених сил до поборюваня ворожих змагань і веденя дійсної роботи для морального, культурного і господарского подвиганя руского народу має бути „Христ.-сусп. Союз“.

Осьвідомлюване широких верств народних, отсе перша і найконецнійша задача. Поміж народом снують ся всякі темні духи, що з великою проворностю і запопадливостю намагають ся нарід наш звести на бездорожа. А скоро здобудуть своєю хитрою мовою серце недосвідного чоловіка і сей думає, що они говорять правду, тоді і розум его зачаруєть ся і він слухає радо всяких їх обіцянок. А они уміють хитро і проворно промовляти до широких верств народних. „Ми є прихильниками і опікунами тих найбільшійших робітників людії, що в поті чола коротають своє житє.“

Кажуть про нас, що ми є ворохобниками і змагаємо до перевороту суспільного ладу. Але не забувайте, що й Христос викликав такий переворот. Говорять про нас, що ми хочемо все захопити в свої руки. Ні ми бажаємо тільки, щоби всі були собі рівні. Радикальне знищенє теперішнього ладу заведе між людьми справедливість. На руїнах несправедливого панського ладу виникне соціалістичний лад. Не буде панів — визискувачів ані визискуваних хлосів і робітників.

Такі і тим подібні обіцянки дають недосвідним людям і примають їх до себе, обманюють їх а не говорять нічого про властиві свої наміри. А инші знов кажуть: „Ваша теперішня руско-католицька віра златянь-

цена бауітами і їх вихованцями, Василянами, треба вам отже вернути до правдивої твердої рускої віри. Ваша мова то проста хлоска, треба прийняти образовану, якою говорить сам цар і его міністри та 100 мільонів великого руского народу. Отже хоч ви тепер проживаєте тяжкі хвилі в підяремній Русі, то треба нам єднати ся в великою державною Русію і ті темні духи зачаруєть уми наших селян, та везуть їх в Почаїв і Київ, а також вивозять синів і дочки до семінарій і пансіонів, щоби они одушевили ся твердою вірою рускою вірою і державною Русією.“

Оттаке то наговорюють рускому народови і зводять его на манівці. Тимто задачею „Христ. сусп. Союзу“ є осьвідомити широки верстви народні, що се вовки в овечій шкірі, які так проворно і хитро їх заманують. Освідомлювати отже треба нарід на вічах, в часописах, летючих листках і книжочках. Таких способів уживають радикали, соціалісти та москвичі, отже і Христ. сусп. Союз повинен ужити сих способів.

Наколи зближає ся якась грізна пошесть до краю, тоді власти дбають про поукку суспільности, як они мають поводити ся, щоби запобігти лиху. І ми повинні так само робити. Нашій Руско-катоц. вірі і Церкві, нашій рускій народности грозить поважна небезпека. Молоді і старі виставлені на обман і небезпеку. Всякий отже Русин повинен освідомити ся з небезпекою ворожих нашої віри змагань, всякий Русин повинен знати політичні небезпеки, які виступають проти нашої рідної мови і народности, повинен пізнати релігійні і політичні засади і господарські погляди і змаганя всіх сторонництв в нашім народі.

Соціалісти і радикали запевняють, що они одні дбають про добробит робітного люду, себто нашого селянства і міщанства і бажають, аби самостійна Україна була соціалістичною республікою, бо народні демократи висувають на перше ліпше місце все справу народности і накладають з панамі, попами і правительством, отже соціалісти і радикали ніби то є одиними спасителями ру-

ского народа. А щож они вдіяли для поправи его долі? Яка їх головна робота? Лише підюджуванє проти Церкви і духовенства та инших верств суспільних, підсичуванє недоволення, розярєня і ворогованя між робочими а роботодавцями. Они хотять лише наше селянство і міщанство запрягти до свого радикально-соціалістичного воза. Соціалісти й радикали запевняють, що они є приятелями руских селян і міщан. Але як хотять они їм помагати?

„Так ми хочемо помогти селянам, але яко пролетарі“ (безземельні).

Оттаку долю дають рускому народови соціалісти і радикали, котрі явно говорять і пишуть, що радикальна програма така сама, як соціалістична. Се повинен знати наш нарід, треба его про се освідомити, щоби не так легковірно приймав їх приманливі обіцянки. Треба ему розкрити очі, що дійсні змаганя соціалістів ідуць до перевороту суспільного ладу, знищеня христ. катоц. віри і Церкви, затертя всяких ріжниць поміж народностями і знищеня всеї християнської культури.

А так само треба освідомляти руску суспільність, що повинна держати ся своєї руско-катоц. віри і Церкви, дорожити своєю рідною мовою, народностю, а не дати заманувати ся мріями і високопарними словами про тверду, правдиво-руску віру і церкву і про державну Русь із єдиним, великим 100 мільоновим руским народом. Соціалісти і радикалами намагають ся звичити релігійний, політично-суспільний і господарский лад і завести соціалістичну республіку, москвичі бажали б підготувати наш нарід, щоби зілляв ся в одну цілість з „державною Русією“.

Рускі народні демократи в боротьбі проти нас лучать ся разом з радикалами і соціалістами а також з москвичами, а через те допомагають одним і другим поміж широкими верствами народними розповсюджувати свої засади і погляди. Через те настав в рускім народі розлад і заколот і заподіяв ему чимало шкоди, бо се вихиснували наш про-

Освічені Жиди.

(Дальше).

Більше жидівської освіти. — Жидівська дражливість. — Посібка XIX ст.

Оглядаючи історію освіченого Жиди з послідного століття, доходимо до дуже сумних вислідів. Освічений Жид відігравав в тім часі ролю тої скостенілої з зимна гадини, що пригорнена, пригнєта, огріта, кусає милосердне лонво, що своїм теплом привертає їй житє. Християнська суспільність пригорнула его, огріла, дала ему житє, а він за ту єї доброту відплатив ся невдячностю. Всьо взяв від християнської цивілізації і культури: знанє, наукові методи, штуку, літературу, політичну рівноправність, звичаї, і обичаї, а захував ся супроти єї адоптованої цивілізації і культури з ненавистю уродженого, дідичного ворога.

Вже перший освічений Жид, Мойсей Мендельзон, пещений, псований християнами, ніби любий Венямінок родини новітних народів, мав для християнства лише погорду, легковажив, зневажав его. Так само его наслідники, его ученики, то є реформовані Жиди, з Авраамом Гайгером на переді. Ціла їх реформа полягала на тім, щоби з юдаїзму устундти ритуальні дрібниці. Під кожним иншим взглядом не перестали бути потомками тальмудистів, з своєю мегальоманією, зарозуміlostю „визбраного народа“ і ненавистю до ино-

вірців, „Просвіта“, дитина толеранції, взята від християн, не оточила їх душі блеском чєсної поблажливости. Всі жидівські учені XIX. в. із школи Мендельзона і Гайгера, що займали ся історією, теологією, археологією і літературою Ізраїля, як Соломон Левізон, Марко Йост, Гірш Грац, Штайнгайм, Крохмаль, Рапапорт, Давид Люццато і инші уїдали на християнство. Лише один Лев Налєгу, син поета Ілїї, французький Жид (Resume de l'histoire des juifs anciens et modernes) умів задержати в критиці инших ісповідань властиву міру. Та ненависть до християнства зросла в другім поколіню освічених Жидів, перейшла в шалєність. Головним типом сих опунтанців був Гайне, а его духовним потомством є ціла громада публіцистів і дневників другої половини XIX. в., що при кожній спосібности з фурією роздратованих огерів кидала ся на християнську культуру. Платки, нудженні ліберальні кличі і плітка безвіроїсповідна фразеологія були і суть до тепер оружем того рода людців. З тисячів вишляючих безустанно жерел, з брошур і дневників вишляє та отруя просвіти tans Dieu et maitre і тисячними каналами розливає ся по цілій Европі і Америці, підмінюючи всюди величне дерево християнської культури.

Освічені Жиди XIX. в., що займали ся наукою, публіцисткою і дневникарством гіршили, троїли християнські душі. Они все чіпали ся завжди ріжних переворотних доктрин і теорій, чи філософських, чи політичних, або суспільних. Де щось зарисовує ся, пукає, крутить ся, валять ся, де занюхають атеїзм,

або матеріалізм або клясову ненависть, там стають они завжди під команду, яко крикливі помічники. Не творять они вправді хвилі перевороту, хаосу, бурєня, лиш користають з них зручно для своїх цілій. І в найновійшій формі суспільного перевороту, в соціалізмі і анархізмі відігравують они перворядну ролю. Жиди Ляссаль і Маркс ішли на переді соціалізму, що его не они сотворили.

Коли освічені учені, публіцисти і жидівські дневникарі приготовляли ґрунт під розкладову роботу, вицїплюючи в душу християнської суспільности отрую безвірства, безвіроїсповідности і анархізму — tabula rasa — жидівські політики і вся фінансиєра, банкєри, ґріндєри, гєлдєри, лихварі кинули ся з пажерливою голоднією хробів на матеріальний доробок, на овочі праці християнських народів, збещєщуючи лібералізм і торговлю. Політики кували закони визволяючи торговлю, спекуляцію, лихву, гєлду зпід догляду прокуратора, а фінансисти під охороною тих прав грабили без милосердя Европу і Америку з зухвальством піратизму. Два рази протягом трицяти лїт (1852 і 1873) заснапи „крахи“ спричинєні жидівською спекуляцією, Европу руїнами збурили мастків і підприємств.

Не веселій єсть біляне жидівської освіти з останних століть. Він доказує, що освічений Жид був так само непримиреним ворогом християнства як неосвічений, правдірний, нерєформований з тою лиш ріжницею, що шкідливіший. Вдираючи ся яко філософ, учений, публіцист, дневникар, політик, банкар, спекулянт між християн, не лише грабив їх так само, як неосвічений, але і затроював їх

душу, гіршив їх, рвав з повною свідомостіє, основу природної еволюції їх культури. Освічені християни, даючи аплявз жидівському лібералізмови не спостерегли ся, що той мшикий лібералізм був лише підступною тактикою в борбі з Хрестом.

І не трудно було заглянути в карти жидівської гри. Бо Жиди, оголомшені поведженєм уважали злишним укривати ся з тою грою.

Дивна річ, кілько часу треба стратити, щоби відкрити ту ясну, просту гру. Се дасть ся лише пояснити просвіченим засліпленєм освічених християн. Бо вистарчало звернути бачнішу увагу на апологію юдаїзму Мендельзона або на дотєпи Гайнего навіяні піною ненависти, щоби зрозуміти психологію освіченого Жиди.

В усіх брошурах і статях публіцистів і жидівських дневників, що гордо признавали ся до безвіроїсповідности, що пристрасно кричали проти всякої нетерпимости, зачуває їх жидівська дражливість і нетерпимість у відносинах до християн.

Жидівський публіцист, дневникар, скритикує, виглаує, оплює без надуми всьо і всїх: релігії, ісповіданя, народи, уряди, стани, духовенство, шляхту, міщанство, хлопа. Нєма тої святости инших ісповідань, инших народів, що на ній его „віц“ не пробував би своєї сили, але нехай якийсь не-Жид діткне дєсь кінцем своєю пальця якогось Жиди, счинить зараз такий крик, як коли би сьвіт перевєрєтєв ся до гори ногами. Знаємо, що діло є в Німєччині по відєньскім „краху“, коли Лю-
двик, Діст, Ролінг і Гляґав забрали

тивники, щоби представляти руский нарід певним для держави. Тимто „Христ. сусп. Союз“ повинен перевести організацію для оборони і дійсної праці практичної і реальної. Вже тепер, поки ще „Христ. сусп. Союз“ перевів свою організацію і поки ще розпочав дійсну роботу, схаменули ся рускі народні демократи і залишають яскраві напасті проти релігії, проти Владик і духовенства, держать ся у певній віддалі від радикалів і москвичів. Отсе вже одно стає певним доказом, що засновини Христ. сусп. Союзу вплинуло на певний зворот до ліпшого руских народних демократів, дарма, що они так ворогують проти Христ. сусп. Союзу.

Іншим разом скажемо дещо більше про цілі і задачі Христ. сусп. організації.

Протест священників белзького деканата проти управи „Народного Дома“ у Львові.

Минулого тижня довершили галицькі русофіли злочину, якого в історії Церкви християнсько-католицької не находимо. Били і катували розлучені жиди Христа, еретики і погани знущали ся над віруючими християнами, але щоби Русини, християни-католики, між якими були духовні особи, кидали ся на Русинів-католиків — се неімовірно, але на жаль правдиве.

„Народный Домъ“ здвигнено жертвами всего руского народа в Галичині. Він мав стати осередком его культурного життя. А тут мовби на глум християнській Церкві викидають керманічі сего Інститута з монастиря Сестер Василіанок, які трудили ся над вихованем женьської молодіжці.

І річ певна, ще керманічі „Народного Дома“ не добачили ані в монастирях, ані в ділових інститутах нічого незаконного, бо, без сумніву, були би віднесли ся в таким случаю до Его Ексцелленції Високопреосвященного Отця Митрополита. Їм ходило лише о те, щоби з чисто партійних понук викинути Сестер Василіанок, які вели велику культурну роботу.

І кинули ся провідники „Народного Дома“ на інституцію церковну, християнську, щоби єї в накорінок зруйнувати, а така погана робота кождому до лиця, лише не людям-християнам.

ся критично до Жидів; знаємо, який крик скривив Ізраель сьвіта з нагоди Дрейфуса, як півають ся з лютою, коли хтось десь возьме Жиду за ковшів. Цілий жидівський нарід, неосьвічений і осьвічений, зливає ся тоді в збиту лаву і виступає до спільної оборони. Навіть такі Жиди, що не терплять Жидів, як Гайне, Ляссаль, Маркс і всі фінаґісти, стають по стороні „свого“.

Та народна солідарність і чуйність була би дуже похвальна, коли би они не стояли в суперечности з засадами асиміляції і „осьвіти“. Бо щож осьвіченого Німця, Француза, Поляка, Русина і т. д. Мойсеевого ісповіданя може обходити якийсь обманець, лихвар, гріндер, жидівський зрадник иншої народности? Хіба нічого. Прецінь ми, християни, не боронимо своїх грішників і злочинців. На се є суди, щоби з ними поговорили.

Ще дивніша річ, що осьвічений Жид, котрий удає безвіроісповідного, замилює очі іновірців поважним піском атеїзму і матеріалізму, повинен бути рівнодушний на всі ісповіданя, а він також не дозволяє діткнути кінцем пальця мозаїзму. Католицизм, протестантизм, магометанізм і т. д. виглузує, назве пересудом, забобоном, залюбки поборює, але іновірцям до мозаїзму мішати ся не можна!

Навіть в дрібницях Жид, що критикує радо всю і всіх, з уроди цинік не терпить критика іновірця, дражливий аж до сьмішности. Така невинна комедія, як „Золоте теля“ або такій забавний монольог Климента Юноши, як „Пані Піпермент на водах“, звичайна собі, весела фарса, викликає в театрах, на естрадах, гримкі протести.

Іновірцями не вільно діткнути Жиду. Вспятником, ворогом сьвіта, культури, сьвячем темноти, злочинцем є кождий, що важить ся допустити образи мавстату „вбраного народа“.

(Конець буде).

Такі події не є першиною в масонській Франції, але в Австрії се перший пожаловання гідний случай.

Духовенство белзького деканата, зібране на деканальнім соборчику в Себечеві дня 28. вересня 1911. р. рішило одностайно піднести протест против насилля, яке є наругою над всякою етикою християнства, а яке передає сьвяту Церкву на глум жидам та іновірцям.

Духовенство белзького деканата дивує ся, що сьвященники, які засідають в совіті „Народного Дома“, не запротестували против такої нехристиянської ухвали і свого сироти-ну прилюдно не заманіфестували.

Сей поступок совіта „Народного Дома“ духовенство белзького деканата пятає як у високій степені нехристиянській і крайно шовіністичній, партійній і закладає против него рішучий протест та звиває прочих братів во Христі з всіх трех епархий, щоби й они прилучили ся до прилюдної заяви обуреня.

о. Кирило Сілецький,
шамбелян Его Св. Папи і белзький
декан в імені духовенства.

З учительских кругів.

(Воюйте правдою!)

Случайно попав мені в руки „Прапор“ ч. 18 і 19. з 15. липця 1911. Кажу „случайно“, бо тепер я „Прапора“ не передилачу через те, що за попередної „редакції“ я покинув его як безвартну часопись — тоді, коли „редактором“ був — псевдо — п. Евген Кульчицький!.. Отже за тої „редакції“ — повторюю — „Прапор“ був так „редагований“, що я муєв его покинути, бо міркую: „школа гроша!“... тому й по нинішній день вже его не передилачую, доки не найде ся такий редактор, що дійсно зумів би становий орган учительских редагувати.

Перечитавши одначе — припадково — ч. 18 і 19. „Прапора“ я прийшов до висновку, що такий „редактор“ вже найшов ся в достойній особі пана Івана Петришина, бо ось прошу тільки перечитати, що пише сей знаменитий „редактор“ на стор. 9. про „Христ. сусп. Союз“ п. з. „III. З політики“. Аж тепер зрозумів я, що наш бідний „Прапор“ може сказати собі „eugesa“!.., що вже має такого редактора, якого саме потребує українське учительство!... Бо прошу подумати: Достойний „редактор“ пише, що радник двора п. Ол. Барвінський у своїм рефераті зазначив в і разі (!) — що буцім то наше українське нар. учительство в народних школах на скрізь — зрадикалізоване! — або инакше сказавши: Вп. радник двора п. Ол. Барвінський сим висказом денунціював українське нар. учительство за „радикалізм“!.. — Колиби пан „редактор“ Петришин мав трохи більше реваги, то не плів би таких дурниць, та не голосив би сьвітлови неправди. Таких слів ніхто на зборах дня 29. червця 1911 не говорив і не чув, — а таке голошене сьвідомої неправди — urbi et orbi — не ляцює навіть... редактори Петришинові. Се найзвичайніша інсинуація. Бо прошу розібрати й зміркувати консеквенцію й думаня Достойного п. Петришина!.. 1) Вп. радник двора п. Ол. Барвінський є членом Ради шк. краєвої — отже є тим самим членом власти над учителями.

Коліб п. Барвінський справді так думав про учителів, то не потребував би їх обвиняти о радикалізм на зборах християнської організації, але міг би се вчинити впрод в Раді шкільній краєвій і стягнути дисциплінарки на тих „радикалів“ учителів — о яких плете п. Петришин, або бодай на провдирів радикалів — як не на усіх! А сего Вп. радник двора Барвінський не зробив, бо не було до сего основи і нема, а коли не було, отже не міг також й балакати про те, чого нема!

2) Пише Достойний „редактор“ п. Петришин таке в згаданій статі):

а) „... має сповнити велику місію (розумій „Христ. сусп. Союз“, котрого Вп. радник двора Барвінський є головою, отже тим самим — він сам — має сповнити сю місію!) відродження руского народа, розбуджувати і підтримувати як найширшу національну (!) сьвідомість в народі!“; — ось так пише п. Петришин на одному місці, а на другому знова обвиняє п. радника двора Ол. Барвінського — о посуджуване укр. учителів о радикалізм — себто о „денунціяцію“!..

Ну, гратулюю!! — Як міг Достойний „редактор“ п. Петришин — як „редактор“ такі річи писати, бодай я не розумію!??.. бо: — Вп. радник двора Ол. Барвінський яко голова „Хр. сусп. Союзу“, „має сповнити велику місію в народі!“ Коли однак хтось „хоче сповнити велику місію в народі!“... той муєв старати ся у всі сили, а бодай о него старати ся усіма силами! А кождий нарід складає ся з верств, отже й у тих верств організатор старав ся о довірі! А прецінь учительство є навіть найважнішою — попри духовенство — верствою у народі. Отже й у тих учителів радник двора п. Ол. Барвінський, хотючи сповнити велику місію — муєв старати ся о довірі. Як міг би отже радник п. Барвінський на перших засновинах „Хр. сусп. Союзу“ виступати проти укр. учительства, та обвиняти его о „радикалізм“, щоби учителів сейчас собі зразити??..

А дальше, чи міг би радник п. Ол. Барвінський як — „найбільший ворог українського народа“, як его все називають „Діло“, „Свобода“, „Нар. Слово“ й инші національно-демократичні часописи — виступати прилюдно на зборах проти українського учительства, а тим самим тільки більше удокументувати свою „ворожнечу“ до того учительства, а відтак вибирати ся з великою місією між народом?.. Се хіба не дасть ся погодити одно з другим!.. Таким виступом проти українського учительства радник п. Барвінський тільки підорвав би більше те довіре у народі, чого „Діло“ не залишило би використати против него, а тим самим орган „Хр. сусп. Союзу“ „Руслан“ не брав би українських учителів в оборону, як се було у численних числах „Руслана“! Однак найякіршішим доказом абсурду п. Петришина є висок учителів п. Посапанка, щоби при „Хр. сусп. Союзі“ основати „Секцію для охорони українського учителя“, що цілі збори, а й сам радник Ол. Барвінський — внесене се з аплявгом прийняли. А що початки такої роботи вже слідні, про се я мав вже нагоду пересьвідчити ся.

А щоби „Секція для оборони українського учителя“ могла сповнити свої обовязки, треба до неї, панове Товариші, відносити ся, бож „Секція“ не є Духом сьвятим, щоби ма-ла знати — без оголошеня — що кому бракує!

А що п. Петришин „доказує“ дальше, буцім то в заряді „Союзу“ не стало місця для учителів, то найперше скажу, що на тих перших зборах було лише — кількох! народних учителів і одного з них вибрано делегатом до Ексц. о. Митрополита, а нема сумніву, що коли нас більше християнсько-супільною організацією заінтересує ся, то і для нас там навіть визначне місце найде ся. Се були дійсно перші збори, на яких я бачав, що з нами, учителями, тут числять ся, як з дуже важним чинником в нашій народній житю. Тому й п. Петришин повинен би бодай писати правду і не обнижувати „Прапора“ до ряду брукових часописів.

Учитель — учасник зборів.

Війна!

Стоїмо у воріт кровавих змагань між Італією і Туреччиною. Італійське „ultimatum“ вручено Високій Порті, яке домагає ся скорої і рішучої відповіді на питанє, чи Туреччина годить ся на окупацію Триполісу італійськими військами, стало в дипломатичній формі відкинене. Туреччина заявила, що є готова до переговорів в справі господарских привілеїв для італійських горожан, очевидно з засторогою удержаня своїх верховних прав над Триполісом.

Ся відповідь є нічим иншим, як відкиненем італійських домагань в дипломатичній формі не без тої цілі, щоби своєю „стремлячою до згоди“ відповідію оказати Европі добру волю до уступок супроти Італії. Італії не остало нічого, як витягнути послідовність з відповіді турецького правительства і виповісти війну. І дійсно до Бюра Вольфа надійшла телеграма з донесеням, що італійський заступець вручив вчера по полудні Порті виповіджене війни. В слід за сим виїхав італійський амбасадор з Царгороду і починає ся воєнна операція, якої епілогом має бути затоплене 2 італійських воєнних човнів (шалюп), що везли війско на сушу.

Як одна, так і друга воєнна сторона є го-

това до оружної розправи. Туреччина вилудувала на берегах Триполісу велику кількість муніції і покликала свого воєскового післанника з Парижа Фетого до Триполісу, щоби обяв провід над турецьким війском. Араби з Триполісу присягли бороти ся до послідної каплі крови перед італійським нападом; по донесеням „Daily Express“ побоюють ся в Римі, що в хвилі вилудованя італійського війска на триполітанський беріг, прийде сейчас до різнї християн, оставших ще в Триполісі.

Італійська ескадра, зложена з двох дивізій станула вздовж триполітанських берегів. До „Tribun-и“ доносять, що приїзд італійської фльоти викликав серед тамошних Турків і Арабів страшенну тревогу. Напружене умів тривало цілу ніч. Ціле населене Триполісу виїшло на беріг моря; тераси всіх домів обсажені видцями, що цікаво оглядають італійські воєнні судна. Вчора о годині 11. перед пол. зібрали ся всі італійські піддані в палаті консуляту і приготовляють ся там до евентуальної оборони. Консуль радив всім виїхати з міста. О 2. годині по полудні явив ся біля берега італійський торпедовець з білою фаною. Догадують ся, що ходило о визване міста до здачи.

Як ми вже агадували, виїде небавом велика сила війска (близько 90.000) італійського під проводом генерала Каневи до Триполісу.

Канева є вихованцем австрійської воєної школи і є родом з Удіне. Відданий до австрійських шкіл, в році 1866 як молодий підпоручник полку полевой артилерії брав участь в італійській кампанії, а по єї укінченю — як звисно — зі стратою італійських посілостей Австрії перейшов до італійської армії, де зробив скоро карієру.

Підем патриотичного настрою у італійського населеня має бути знаменитий; в Римі уладжено на вістку про відкинене італійського „ultimatum“ Портою величезну національну маніфестацію. За те в Туреччині наступив страшенний розлад. Великого везира обкидано каміннями, бо товпа приписує ему вину поганой орієнтації в політичнім положеню. На розказ міністра справ внутрішніх позовоно поліційній патрулі в Царгороді. Та між самими турецькими міністрами прийшло до непорозуміння, тому подали ся они до димісії. Про турецьку фльоту, що дося пробувала коло острова Хіос, нема ніяких вістей.

Становище великих держав до італійсько-турецького конфлікту не конче прояснене. Англіське правительство заявлю турецькому амбасадорові, що не має причини (!) до інтервенції в триполітанській справі.

Для охорони життя і майна англійських горожан в Триполісі виїхали два італійські кружляки з Мальти до Триполісу. Німеччина станула по стороні Італії, а дописець „Giornale d'Italia“ довідав ся з вірдостойного жерела, що Німеччина обіймає опіку над життям і майном Італійців в Туреччині.

Російське урядове „Новое Время“ в той спосіб пише про триполітанську справу: „Російська політика в північній Африці муєв бути солідарна з політикою запряженної Франції в Триполісі. Поводимо ся пасивно. Молода Туреччина не може числити на поміч Росії.“

Що найнебезпечніше в тій цілій справі є се, що конфлікт о Триполіс пробудив зі стану присиханя давні, болючі рани, справу кретьйську і балканське пекло. Серед огню воєної пожежі заважають певно спечи свої каштани Греція, анектуючи віддану собі Крету, і Болгарія, котра використовуючи скрутне положене порти готова протягнути свою руку по Балкан. Тому то після „N. fr. Presse“ Туреччина має намір зажадати в енергічний спосіб від Греції, щоби атенський кабинет в найкоротшій часі заявив, що зовсім не интересує ся Кретою. Коли би Греція не дала волеваючої відповіді, обсадить Туреччина тесальську границу, що вже она вчора довершила, поставивши на границі війско і 28 армат.

На вість про мобілізацію війск в Італії і можливість війни написав краківський католицький „Głos Narodu“ отсі слова: „Коли християнська Европа з околком „Бог так хоче“ з цілим почутем і цілою сьвідомістю свого післанництва здвигнула ся на Схід, щоби ви-

дерти гріб Христа з рук музулманських — не було в тім живловім дусі ні тїни заборчости, ні одного спекуляційного моменту — ідейна сила похизала ті товпи на далекі береги святої землі, де по найбільшій часті гинули від меча і слабости. Нині, зовсім інші кличі і інші чувства є причиною задрки європейських держав з магометанським світом. Не ходять там о оборону Церкви, ні о християнську культуру, ні о жадну абстрактну ідею, лише о просту грабж, яку довершують систематично сильні держави на слабій отоманській державі. Теперішня італійська виправа до Триполісу є нічим іншим, лише корсарством на велику скалю, явним потоптанем засад міжнародного права, нарушенем записаних трактатів — словом рабунком найгіршого сорта, котрого ріжні види знаємо вже з історії, та котрий мимо сего полишить ся на все політичним злочиним.

Зовсім справедливо; католицька Церков не буде роздирати своїх риз над європейською капіталістичною спекуляцією, що добуване своїх капіталів бажає багрянити людською кровю. Тому то наша держава per excellence католицька не мішає ся до турецько-італійської задрки.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Події в чеській соймі, над котрим повисли були в сїх днях темні хмари, не дають поводу до розуки і зневіри. Міродатне значіне має обставина, що обидві сторони згодили ся на сталу комісію народно-політичну. Спори, які були перед тим виринули, не будуть мати впливу на дальший хід переговорів, а цілий сойм дійшов до переконання, що великі питаія що до порозумія між Німцями і Чехами можуть бути полагождені тільки в сїй комісії народно-політичній. Придїляючи ся здалека сїй справі, руська суспільність може тепер зрозуміє, яку непростимую похибку зробили в останній сесії галицького сойму наші послі, що під напором ширшого „Народного Комітету“ постановили дальшу обструкцію і тим самим звільнили соймову більшість від ухвали, що має бути утворена народно-політична комісія з виключенем майоризації для польско-русских переговорів.

Подолання і всеполяки, котрі тільки під великим напором маршала і намісника піддали ся ухвалі, затїрали руки з радости, що руські послі випустили їх так легко з сего зобов'язання.

В народно-політичній комісії будуть отже Німці і Чехи мати нагоду, зазначити своє становище і свої домагання що до історично і конституційно запорученої цілости Чехії опертій на основних державних законах рівноправности обох язиків і індивідуального права народних меншостей. Покликане до життя народно-політичної комісії, є отже в інтересі обох народів.

Се вже добрий знак, що дотичні переговори і ухвали про сталу народно-політичну комісію відбули ся гладко і що дотичний закон не зустрінув ся з перепонами.

Між Німцями викликало на хвилю певне роздратоване поставлене Чехами нагле внесення в справі непороди сегорічної, котра заскочила несподівано чеській сойм зовсім неспроможний з фінансового боку, бо зарада в сїй справі буде тоді можлива, коли сойм стане спроможним до праці.

Однак до уздоровлення відносин в Чехах веде лише одна дорога — через народно-політичну комісію. Збочене з сїї дороги було би найбільшою політичною похибкою.

Заграниця.

Триполітанське питає викликає зловіщу лискавицю на політично-заграницім овиді. Над звичайна рада міністрів в Царгороді займала ся італійським ultimatum, котре телеграфічно міністер Сан-Джуліано передал до Царгорода в ночи 26. с. м., Італія запевнила собі вже перед роками прихильність Франції, Англії і Австрії а тепер повідомила сїї держави про задумані почини. Як запевняють, збрала Італія господарські домагання що до Триполісу в дотичній ноті висланої до Царгорода а також повідомила про се Австрії, Німеччині, Франції і Англії.

В сїй ноті домагає ся Італія для себе контролі заграницної торгівлі в Триполісі і

привілеїв для судівництва італійських підданих. Ultimatum викликало велике прогноблене в Царгороді.

Хросимо вігхобити передплату.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В неділю: русько-кат.: Евфрема; римско-кат.: Евмен. — В понеділок: русько-кат.: Трофима; римско-кат.: Леодегара. — В второк: русько-кат.: Евстахія; римско-кат.: Кандида.

— **Протест.** Священство кудринецького деканата, зібране на соборі в Худиківцях, висказує глибокий біль і обурене, з причинив по явившій ся в часописи „Діло“ ч. 54 с. р. статті, в якій репродукуєсь хула на Непорочне Дївство Матери Божої, а тим самим і на воловічене Сина Божого і понижує ся цїнїчно Святість Тайни супружества. Священство протестує проти так брутального ображування найсвятїших чувств релігійних і етичних нашого народу і пїянує сей поступок „Діла“ яко мерзкий і злочинний. Худиківці, 25. вересня 1911. о. Ал. Капустинський, о. Іван Кушиш, о. Василь Мисевич, о. Петро Коуроба, о. Михайло Проскурницький, о. Іван Волошин, о. Кипріян Дума, о. Нестор Билинський, о. Николай Сваричевський, о. Іван Устинович, о. Іван Харук, о. Іван Федюк, о. Із. Ганкевич, о. Йосиф Балко, о. Нестор Сосевицький, о. Виктор Чомкович, о. Амвросій Сїчинський, о. Ем. Кушиш, о. Никифор Курилович, о. Іван Целевич, о. Ом. Болорський, о. І. Смольний, о. Ю. Величківський, о. Климентій Якура, о. Вол. Вонсул, о. Ант. Луштинський, о. Ів. Углич, о. Іларій Алексевич, о. Євген Дудкович, о. Мис. Литвинович.

— **3 кр. Ради шкільної.** Цісар іменував радника Двора п. Олександра Барвінського і проф. університету п. д-ра К. Студинського членами шкільної краввої Ради на слїдуючий трїлїтній період її діяльности. Оба номінати, маючи за собою цілий ряд літ позитивної і хосенної в наслідки праці на поли шкільництва, дасть Бог, видержуть ще довго на сїм високім і вельми відвічальнім становищі для добра рідного шкільництва.

Членами краввої Ради шкільної стали ще іменовані: о. крилошанин Іван Чапельський, о. пралат Ленкевич, о. архієпископ Теодорович, пастор Кождох, проф. крак. університету Штернбах і К. Моравський, проф. політехніки Фідлер, дир. Солтисік і дир. Павловський.

— **„Генеральное собрание“ членів общ. Качковського** зробило сильно пригноблюче вражінє навіть на русофілів. Невеличка скількість учасників (около 300 лю д и й, а не 800, як через недогляд зазначено було вчєра), в більшій часті русофільських „батькопект“ з палатарами і дяками, перебрані гімназисти, цілий пенсіонат „кройка“, „добрїстний“ М и х а л и н и ч, кандидат богословія, що прогнав (!) збирача лєнт на будову церкви на городецькім передмістї, юноші в комплекті і Марушак в трибарвній лєнті. Ось цілі „массы руськаго Прикарпатя“, як то є в звичаю редакторів „Прикарпатської Руси“ з патосом проголошувати. Розуміє ся, що русофільські „трапки“ піднесли число учасників аж до трєх тисяч! Тимчасом навіть так не велика простором сая „Народного Дому“ могла помістити в двєс тільки люді. Справді, коли порівнати сегорічне „собрание“ із таким же „собранием“ з перед кількох літ в Самборі, то в очі кидает ся слабість сили русофільства, покликваного до життя закордонним приятелями. Не будь гр. Бобринського і опіки пок. гр. Потюккого — язва національного рєнегачтва була би на склонї своїх днів; а так, хоч сили єго слабнуть, але не в тїй пропорції, як се вимагає розвиток нашої нації. Від праці національно-свідомого загалу зависиме естованє національного боляка.

В переддєнь „Собрания“ відіграли качковцяни, в більшій часті студєнти, пєсу „Ой не ходи Грицю“. Гра була того роду, що, як нам оповідає одєн із присутних Українцїв, в хвилі найбільшого трагічного напруженія і актори і ціла сая вибухала гомеричним смїхом. Нєхай собі представить поважаний читач загальнє образованє зібраної там публїки! В антракті якийсь темний калакунь накидав громів на „мазєпинцєв“, „Україну“ і звивав, що би вєї пішли слїдом Наумовича, чого й ми

від сєрця вєім русофілам бажаємо. Піснями „Пора за Русь“ і „Бєй Українцєв и Жиждов“ покінчено сєй „увєселитєльний“ вєчєр.

По Богослужєню в Преображєнській церкві, підчас якого виголосив „о. Генсєрєкий“ „высоко патріотическую проповѣдь“, як пише „Галичанинъ“ удало ся 300 кацапских недобитків до сая „Народного Дому“, де говорило ся про все і про нічо. Сєго забогато було деяким сєлянѡм, що надїяли ся „угощенїя“, тому чим скорше дали „драла“, оставляючи самих Марушакїв в порожній сая. Скорєнько вибрано проф. Ф. Свистуна предсїдником, д-ра І. Добрянського, д-ра Л. Павєнцєго, Т. Липєцького і Л. Старичєго членами видїлу, В. Яворського, М. Заяця і д-ра Коломийця заступ. членів видїлу, а о. І. Давидовича, о. І. Білінкевича і д-ра В. Логолу членами, а І. Миськова заступ. члена контроль. комісії.

Оттак покінчив ся „празникъ просвѣщенїя“, що був на дїлі празником отуманювання, бо українські социал-демократи зібрали багато сєлян, що приїхали на збори общ. им. Качковського до тов-а „Волї“ і там по одногодинній довірочній нараді, тї-самі сєляни, що приїхали на збори кацапів, ухвалили кацапам погорду і з повними паками „Землі і Волї“ поїхали домів.

Се є найдлїшим доказом темноти між закацапшєними сєлянѡми. Кілька солодких слів змєже їх перекінати в москвофіла в социалїста, бодаї.. на годину.

— **Греко-кат. духовна семінарія в Перемишлї.** Намісництво приступає до будови будинку греко-кат. духовної семінарії в Перемишлї і зарядило вже на неї прилюдну офертову розправу; кошті будівельних робіт мають винєсти 698.000 К.

— **В справі дорожній** уладжують завтрїшної недїлі о 11. годині перед полуднем львівські социалїсти вічє в подвірїю ратуша. По вічу заповіджено демонстраційний похід улицями міста. Час вибраний на вічє „надає ся як раз“ на таку гецу. Нині підстають плату денні і тижнєві робітнички а урядника місячну пенсію. Шяночки і ганделька будуть аж трїскакти, переповнені ріжними пиячинами. Від півночи подорожє також пиво. Промарнований на пиятику заробіток, лихий гумор по переспавій ночи, злість жїнок на пияних мужїв без сумнїву віднесе горячу атмосферу віча. Попри інші способи усунєня дорожній, найважнїшим отже видає ся усунєнє пиянства. І се годило би передовєсім на вічу обговорити. Але вже з гори можна знати, що про се не буде й згадки.

— **Виквиленє м. Львова в місяци липці с. р.** виглядає на основі урядового виказу ося як: Рогатої худоби зужили мешканці Львова 1.409 штук, телят 6.123, овець 19, ягнят 18, козлят 3, вєприків 82, безрог 4.363 штук, сьвїжого, вудженого і т. п. мєса 165.700 клгр., дробу 15.292 штук, курий, голубїв 49.473, дик 1, серн 68 штук, розрубаної дичини 100 клгр., годєваної риби 34.800 клгр., річєї риби 54.400 клгр., рижу 52.100 клгр., муки 1.625.800 клгр., збіжа на хлїб 894.100 клгр., ярини 19.000 клгр., сьвїжих овочїв 365.800 клгр., сушєних овочїв 8.300 клгр., масла 163.500 клгр., лою 7.400 клгр., смальцю 6.300 клгр., сира 147.400 клгр., яєць 3.935.200 штук, оцту 20.200 літрів; випили руму і горівки солодкої 6.700 літрів, горівки і сїрту 108.400, вина 71.200, овсєчих напїтків 2.500, меду 15.000, а 794.600 літрів пива. Дальше зужив Львів вїєса 780.700 клгр., сїна і соломи 1.475.000, воску 900, олїв 14.500, камїного угля 5.404.100, а деревного угля 128.400 клгр., дерева мягкого 2.340 кубїчних метрїв та дерева твердого 16.951 к. м. Тільки зужив Львів в місяци, на котрий припадають шкільні і інші фєрїї, значить, коли число жителїв міста є значно менше, чим в інших порох року; теперішню порою зуживає Львів без порівнєня більше, однак і всего того ще за мало.

— **Московска хитрїсть.** Перед окружним воєнним судом в Баку ставали дня 27. с. м. три агєнти охрани, котрим доказано підкидуване бомб в цілі відзначєня сєя опієсія їх „віднайденєм“. Вєїх трєх „заслужєних“ агєнтїв засудив сєй суд на чотири роки вєзнїці.

— **Судова розправа проти адвоката Зайнфельда,** котра вєла ся перед краківським трибуналом від дня 28. с. м. покінчила ся вчєра о год. 9. вєчєром. Акт обжалованя закидував д-рови Зайнфельдови злочин обману, спронєвїреня і пофалшованя актїв. Обжалований мєв 45 літ і є привалєжний до Кракова, де від кількох літ вїв адвокатську канцєлярїю. Злочину спронєвїреня допустив ся він в подєвійнім напрямі: на шкоду купця Г. Фрїтша

і капіталїста Ігн. Моссаковского. Обжалований заступав п. Фрїтша при купнї одного готєлю в Кракові. При тїй нагодї обжалований др. Зайнфельд, яко повновласник п. Фрїтша, підняв з судового депозита без єго дозволу і відома квоту 66.614 К і ті гроші спронєвїрив. Часть грошїй сплатив обжалований пошкодованому, так що шкода п. Фрїтша вносїть тепєр 54.500 К.

Другє спронєвїренє на шкоду капіталїста Моссаковского мало ся ось як: п. Моссаковский, потребуєчи в 1908 р. готівки 40.000 К, просив обжалованого, що би вистарав ся єму позичку. Обжалований радо на се згодив ся; в замїну за виспє згадану позичку одержав обжалований вартїсні папєри на квоту 65.000 карб. Обжалований заявив, що папєри тї заставить у приватного капіталїста, на що п. Моссаковский згодив ся. Пієсія умови мєв обжалований рївночасно іє сплатою позички звєрнути заставлєні папєри. Тамчасом стало ся инакше; п. Моссаковский сплатив позичку по кількох місяцях, а заставлєних папєрїв не одержав. Обжалований продєв їх за цїну 120.109 К і суму ту спронєвїрив. Інші провини обжалованого д-ра Зайнфельда були менше карїгїдні.

Трибунал признав обжалованого винним злочину самого спронєвїреня, 23.271 К на шкоду Фрїтша і 121.109 К на шкоду І. Моссаковского і засудив на трї місяцї звичайної вєзнїці. Засуджений застерїг собі трї дни часу, що би надумати ся в справі принятя присуду.

— **Пожєжа в Перемишлї.** В минулу пятницю вибухла в Перемишлї з невїдомих причин у головнім магазїні військових „пропрїєтетїв“ велика пожежа, яка розширила ся на інші дома з лискавичною скоростїю. Пожежа була тим грїзнїшя, що при спалюваню більшї скількостї кавчуку у магазїні витворювали ся вонючі газї, які утруднювали ратушок. Огонь тривав від рана аж до 2. години по полудни. Шкода вносїть більше як 100.000 корон.

— **Кілько коштовала охорона царя в Києві?** Зорганїзованє охорони царя в часї останного кївського торжєства коштовало, як звїщє „Н. Врємя“, вєличєзні суми. Самі лишє початковї видатка на вїзди всїляких достїнїків з Петербурга і їх дєвѡ вивєсли поверх 200.000 карб. Охрану ту зорганїзував генєрал Курлов, єго помічник вїдєдирєктор дєпартаменту поліції Верїгїн, полковник Спїридович і Кулябка. Були то люди досвїдчї в тїм напрямі, бо на пр. Верїгїн провадив охораню царя на торжєствах в Полтаві і в часї подорожї царя до Італїї в Ракковїджі. Однак мимо сєго досвїду не устєрегли ся від поручєня дуже одвїчальної ролї Багрову, котрий відогнав єї в непередвїдженїй спосїб.

— **Великий скандал в социалїстичнім Союзї гірничім в Бохум у Вєстфалїї.** в бохумскім в т. зв. старім гірничім „Verband-і“, що стоїть під управою социалїстїв, став ся страшний скандал, „Товариш“ Крайц, заступник касїєра, вкравши около 30.000 марок втік, Бог злєз куди. Про сєю дефравдацію не напишуть певно ві словєчка социалїсти і їх побрєхачї.

— **Добра рада.** В однім з останних чисєл звиває „Pravo Lidu“, орган чєских социалїстїв, що би вєї робітнички, з огляду на підвишенє цїн пива, обмежили єго консумцію.

Оповідсти.

— **Іменованя.** „Wiener Ztg“ оголошувє: Міністер внутрїшних справ іменував старшого повітового комісаря Вікт. Маковєцко о старостою; повітових комісарїв Волод. Гендрїха, Юл. Фрїдриха, д-ра Генд. Штубєнволя, Жїгм. Гронєвєвича, Ром. Трапаяка, Кар. Ольпінського, д-ра Каз. Хлаповського секретарями намісництва Галичини.

Міністер внутр. справ іменував в дирекції поліції у Львові старшого комісаря Бронїслава Бєноїта радником поліції, комісарїв Якова Лисаковского, Адама Смулку, Павла Найбека старшими комісарями.

Міністер судівництва іменував старшого офіціала Александра Сєнкевича начальнаком канцєлярїї в окружнім судї в Тарнові.

— **Конкурс.** Русько Тов. педагогічне у Львові розписувє отсим конкурє на одноразову підмогу в квотї 120 К з фондациї ім. Романа Алексєвича для учителїв і учительок або вдів і сїрїт по учителях шкїл народних руської народности. Першєнство до одержаня мають: а) зовєсім убогї сироти по учителях шкїл народних, котрі поведать ся вєрєцєво і роблять в науках відзначуючі поступи, б) зовєсім убогї учителї шкїл народних, котрі свої діти до шкїл

посилають. Подана належить вносити до Руск. Товариства педагогічного, ул. Мохвацького 12, найдалше до 20. листопада 1911 разом з прилогами.

Наука, умілість і письменство.

Історія України-Руси М. Аркаса постане вже небавком в другім, значно справленім виданні. Саме в сих днях спинала ся у Львові проїздом за кордон на Україну вдова по покійнім авторі „Історії України-Руси“, котру прийнято так одушевлено серед широких громадських кругів задля українського патріотизму, яким навівний весь твір. Ще покійний автор книжки задумував випустити 2-ге справлене видане, але нагла смерть не дала йому сповнити задумане діло. Вдова покійного, Ольга, свідомо українська патріотка, рішила довести до кінця вго бажання. Отже звернула ся до пок. Василя М. Доманицького, який і взяв ся з жаром до складання 2-ого видання Історії, та люта смерть витрутила йому перо з рук, так, що книга спинала ся на 10-ім аркуші. Після того взяв на себе цілу редакційну працю проф. Богдан Ленквий та після дволітніх заходів, в яких находив щирю підмогу у В. Липинського, довів її отсе до краю. Треба сказати, що справа другого видання „Історії України-Руси“ і з матеріального боку попала в дуже скрутне становище. По смерті Василя Доманицького затратила ся бува умова з друкарнею, так що загрожувало велике підвишене видатків, та клопіт сей з краківської печатьню Ал. Ріпера взяв на себе „артільний батько“, адв. Микола Левитский та прибувши нарочно задля сего до Кракова з України, залагодив усі непорозуміння. В новій редакції пороблено значні зміни а передовсім переведено ті справлені й розширені, які приготував ще пок. автор. У новім виданні попропущено деякі менше вдатні давні ілюстрації, а за те поміщено багато нових, кілька з них є прегарно кольорованих. Додає також історичні карти. Висота накладу вноситься 7.500 примірників. За замовленнями в Росії треба звертати ся до видавниці п. адміралової Ольги Ів. Аркасової у Миколазві (Росія, вл. дім). Для Австрії головний склад видання буде в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові. Від п. Аркасової довідали ся ми й те, що вона заходить ся ще й коло видання альбому картин, поміщених в Історії. Коли повернуть ся гроші вложені на видання, то одна частина чистого доходу піде після волі покійного М. Аркаса на пам'ятник Шевченка в Києві, а другу частину рішила п. Ольга Аркасова обернути на заснуване літературного фонду імені свого мужа для видавання популярних книжочок з області української історії й географії.

Телеграми

в дня 30. вересня.

Льондон. (ТКБ). Наглий зворот в триполітняській політиці виявляє ся в тутешній пресі висловами обави що до європейської ситуації. Хоч Англія з оглядом на Італію не виїде з рам неутральности, то можна вже нині ствердити, що прилюдна опінія в Англії є обурена по причині поступованя Італії. Закладують Італійським дипломатам, що поступали без сумління і наразили Європу на критичну ситуацію. Вчерашні днівники виступають рішучо проти Італії. „Daily Telegraph“ каже, що коли би в Туреччині взяли верх непомірювані живля, то легко турецько італійська війна могла би потягнути за собою наслідки для інших держав, бо Туреччина може обсадити Крету і заатакувати Грецію. „Daily News“ твердить, що обов'язком Англії не допустити до повстання мусульманських племен. — Спеціально остро виступає півофіційна „Westminster Gazette“, котра звертає ся проти італійської політики, що проти традиції бажає силою зайняти Триполіс. В інтересі Європи лежить, щоби по стороні Туреччини станула одна з держав, а коли Італія не уступить, то великі держави повинні запевнити Туреччину відшкодоване, яке основувало би ся на гваранції проти дальшого розбору Туреччини. На разі обов'язком держав є постарати ся, щоби війну зльокалізувати.

Берлін. (ТКБ). Німецька преса висловлює обурене з приводу поступованя Італії. „Deutsch. Tages Ztg.“ підносить, що від часу Наполеона I. не чувано про подібне „ultimatum“ як се, котре передала Італія Туреччині. Треба було сформулювати господарські постулати і чекати

відповіді. Місто сего уладжено воєнну демонстрацію. „Frankf. Ztg.“ називає поступоване Італії явним рабунком.

Царгород. (ТКБ). Чутка про вручене ultimatum викликала в Стамбулі великий неспокій. На біржі прийшло до справдішого перепологу.

Царгород. (ТКБ). Кабінет подав ся до димісії зараз по врученю італійським амбасадором вел. везирови письма з виводженем війни. Саїд-баша одержав поручене утворити новий кабінет.

Рим. (ТКБ). Тутешний посол турецький вїздить звідси нині.

Рим. Tribuna пише, що італ. правительство видало вчера приказ ескадрі, розпочати воєнну акцію.

Царгород. (ТКБ). Рада міністрів по довгий дискусії ухвалила відклик до держав, в яким із здивованем зазначає поведене Італії та відкликує ся до людських почувань.

Париж. Аг. Гаваса доносить з Царгорода, що італійські панцирники появили ся коло Смирни і Солуня.

З Солуня доносять агенції Гаваса: Італійський кружляк звинув в порті Превеси турецькі торпедовці і висадили на сушу війско. Власти вислали до Превеси батальон жовнірів. З Царгорода доносять агенції Гаваса, що Італії висли на сушу в Триполіс і Бенґасі.

Прага. (ТКБ). На вчерашнім засіданню союму ухвалили вибрати: народно-політичну, шкільну і финансову комісію і проголосити їх за неутрачі. Посли Свела, Скарда і Кльофач умотивували внесеня о запомоги в причини неурожаю і живлових шкід.

Відень. Персонал полудневої залізничі заявив готовість приступленя до генерального страйку; виступить також евентуально з власними жаданнями.

Білгород. (ТКБ). Сербского днівникара Ковачевича, який 21. червня побив і зранив боксером російского днівникара Вергуна (з під Городка), засуджено на 6 місяців в'язниці.

Тегеран. (Пет. тел. Аг.). По достовірним чуткам прийшло оноді по полудни близько Небаран до завзятої борби межі правительственным війском а війском Салаяр ед Давлега. який потерпів погром і завернув назад, лишаючи на полю борби 400 трунів і 200 ранених.

Всячина.

— **Нарід в багнах.** Адміністрація Нової Гвінеї описує в своїм звіті до губернатора Австралії дуже дивний нарід, який від непам'ятних часів проживає там на мочарах. Нарід сей zove ся Агаамбо. Хати будують собі ті мешканці на палях, а спосіб їх життя так вплинув на будову їх тіла, що на суші не уміють они майже і кроку зробити, а ноги їх в часі проби в тім напрямі опливають кровю. Мужчини мали би гарний вигляд, накопили би долішня часть тіла була у них збудована до розмірно сильно розвиненої горішньої части. Мають они сильно збудовані груди і грубі шиї. Ноги у них короткі, широкі і дуже тонкі та слабо вистаючі палці; зате жінчини мають палці дуже довгі. Ноги у тих людей виглядають наче деревляні.

— **Темнота серед культури.** Що і серед культурного західно німецького населеня находять ся одиниці, що не відзначають ся інтелігенцією і розумом, доказує слідуючий трівікомичний випадок. До одного торговця старіною в місті університетскім Геттінзі, прийшов одного дня селянин і покликуючи ся на оповістку сего торговця, що купує старі зуби і щокі і дорого за них платить, жертвував ему до набути 13 свяжіо вивраних, зовсім здорових зубів. Даремне вьяснював ему торговец, що купує лише вправлювані п. ломбовані або штучні зуби з оглядом на поміщену в них платину або золото, мужик конечво домагав ся заплати за свої зуби. Аж, коли торговец, хочаи ся его позбути, жертвував ему за кожний зуб 25 фенигів, мужик з обуренем запакував свій „товар“ і вишов. Заявив він ще перед тим, що прецінь сільському циркуликови заплатив він за вивране сих зубів по 50 фенигів від штуки і що дочисляючи до сего біль, який втерпів при операції, низше півтора марки за штуку зубів не може продати. Гарний се „двїт“ культури в ХХ. віці.

Надіслане.

(За сю рубрику Редакція не відповідає).

Др Мирон Вахнянин

повернув. Ординує Льва Сапїги 2Б. — Число телефону 2128/IV.

Перше і одинокє руске ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЖИТЄ І РЕНТИ „КАРПАТІЯ“

Почесний президент: Експелєнція Митрополит АНДРЕЙ граф ШЕПТИЦКИЙ.

„КАРПАТІЯ“ будуована на найсоліднійших основах. „КАРПАТІЯ“ приймає забезпеченя на житє у всіх найдодігнійших комбинаціях при найкористійших умовах: на дожитє, посмертні капітали, посаги і ренти.

„КАРПАТІЯ“ дає забезпеченням всякі користи, які може дати нинішний стан технікє забезпеченя на житє і солідне, огляде діловодство.

„КАРПАТІЯ“ основана на взаїмности і має на увазі лиш хосен своїх членів. Часті зиски вертають ся яко дивіденди членам.

„КАРПАТІЯ“ видає поліси, які по трилітнім тривку стають неоспоримими і незападальними.

Нема жадного иншого руського асекураційного товариства на житє лише одна, однісінька „КАРПАТІЯ“.

Обов'язком кожного щирого Русина є підпирати лиш своє власне асекураційне товариство і забезпечувати ся лиш в „КАРПАТІЯ“.

„КАРПАТІЯ“ передає всюди спосібним і ретельним людям по містах і селах свою агєнтуру.

Ближші інформації що до забезпечень і агенцій уділяє Філія Товариства у Львові, ул Курнова ч 5. Філія приймає також зголошеня внесків на забезпеченя на житє і ренти. 5—?

Просимо вписувати ся в члени стоваришеня „Спілка продукційна“, щоби уможливити введенє вго в житє. Стосаришенє витичило собі таку ціль: Купувати сирі продукти, тії переробляти і яко свій виріб продавати, удержувати склади з сирими продуктами і з своїми виробами в цілі користного їх збуваня; — закладати фабрики для перерібки сирих продуктів і матеріалів; — засновувати спілки продукційні і т. п. — Один уділ вносить К 100 —, вписове К5 — Гроші належить посилати на адресу „Народна Торговля“ у Львові на книжочку вкладкову ч. 4000. Статут і заяви приступленя на жаданє висилає Дирекція.

Розклад їзди залізниць у Львові.

Відїзд.				Головний дворець.		Приїзд.				
рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі		рано	перед пол.	по пол.	вечер	ночі
3:40	8:22*	2:45*	8:05	11:10	Краків	5:50	9:00*	2:00*	5:48	9:50
—	8:45	2:30*	7:00*	12:35*	Краків	7:30	10:15	1:30*	8:25*	2:22*
—	—	—	7:30	—	Краків	—	—	—	—	—
—	—	5:46	—	—	Мпана	—	—	—	7:15	—
—	—	3:50	—	—	Ряшія	—	—	1:10	5:40	—
6:15	10:40	2:18*	8:46	11:13	Підволочиска	7:20	11:55	2:10*	—	10:30
—	—	2:35	8:38*	—	Красне	—	8:08*	—	10:10	—
6:00	9:15*	2:20*	—	10:48	Чернівці	8:05	—	2:05*	—	9:34
—	9:37	—	2:50*	—	Чернівці	—	—	5:52	6:26*	12:05*
—	—	3:05	—	—	Станіславів	—	10:25	—	—	—
—	—	—	6:29	—	Коломия	5:45	—	—	—	—
6:00	10:02Б	1:45	6:50	11:25	Стрий	7:28	11:40	6:45	10:19Б	11:00
7:30	10:02Б	1:45	6:50	—	Лавочне	7:28	11:40	4:25	10:19Б	11:00
7:30	10:02Б	1:45	6:50	11:25	Пустомити	7:28	—	4:25	6:45	10:19Б
6:35	9:05	3:40	—	10:40	Самбір	8:00	9:58	1:40	9:00	—
6:35	9:05	2:15А	3:40	10:40	Любів	8:00	9:58	1:40	9:00	12:45Д
7:35	9:05	—	3:40	—	Сянка	—	9:58	1:40	9:00	—
7:35	—	2:28	7:49	11:35Б	Рава руска	7:33	—	1:26	8:00	—
7:35	—	2:28	7:49	—	Белзєць	—	—	1:26	8:00	—
7:35	—	2:28	7:49	—	Сокаль	7:33	—	1:26	8:00	—
6:06	10:05Г	12:30Г	4:18П	8:20А	Бруховичі	7:00	8:3Г	1:26	5:18Г	9:35А
7:22	—	2:50Г	6:31Г	—	Бруховичі	7:33	11:05Г	1:46Г	7:45П	—
7:35	—	2:28	7:49	11:35Б	Бруховичі	—	—	3:483	8:00	—
8:20	10:25Л	1:35В	3:05Л	6:00	Янів	8:15	1:11Л	4:30	9:25Л	10:00В
8:20	—	—	6:00	—	Яворів	8:15	—	4:30	—	—
5:18	—	—	6:16	—	Підгайці	—	11:15	—	10:20	—
5:58	—	—	6:16	—	Винники	—	—	—	10:20	12:16К
7:50	—	2:50	—	—	Станів	—	10:04	—	6:30	—

Відїзд.					Підзамче.		Приїзд.			
6:30	11:01	2:33	9:09	11:33	Підволочиска	7:01	11:35	Г:55*	5:16	10:13
—	—	2:52	8:51*	—	Красне	—	7:49*	—	8:52	—
6:12	—	—	6:30	—	Підгайці	—	10:5*	—	—	—
6:12	—	1:30	6:30	10:40К	Винники	7:26	10:5*	6:24	9:27	12:00К
8:12	—	—	5:38	—	Станів	9:42	—	6:11	9:27	—

Відїзд.					Личків.		Приїзд.			
6:31	—	—	6:51	—	Підгайці	7:08	10:36	—	9:36	—
6:31	—	1:49	6:51	10:59	Винники	—	10:36	6:06	9:36	11:43К

* поспішний поїзд, поїзд поки що не їздить. А від 1/6 до 5/9. Б від 18/6 до 10/9 в неділі і рим.-кат. свята. В від 7/5 до 10/9 в неділі і рим.-кат. свята. Г від 1/6 до 31/8 щоденно. Д від 14/5 до 10/9 в неділі і рим.-кат. свята. Е лише в неділі. З від 1/6 до 30/9 щоденно. К в суботи і неділі. Л від 1/5 до 30/9 щоденно. Н від 1/6 до 31/8 в неділі і свята. П від 10/5 до 30/9 щоденно.

Найприступнійші оферти.

Артистичка переплеткя книжок

Львів, Ринок 10 дім тов. „Хресьвіта“

приймає в переплет:

всякого рода наклади.

Книги торговельні і бюрові
Книги церковні, Євангелія.
Книги бібліотечні і т. п.

Сталим відборцям і братам
ствам церковним уділяє
кредиту.

Столовий виноград

щоденно свяжіо зриваний, солодкий, з великими ягодами, найкрасшою і шляхотною породою 5 клгр. = 3 К 50 с. — ПЧІЛЬНИЙ МІД найліпшої якості, чистий і природний 5 клгр. Бляшанка 6 К 90 с.

L. Altney

Versecz 4, Ungarn. (8—10)

ДО АМЕРИКИ КАНАДИ

найліпше перевозить

Лінія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецька 99.

Ціна переправи кораблем 160 корон за дорослі особи разом з поголовним податком, а 90 К за діти понизше 12 літ з погол. подат.

Уважайте на ч. 99.

ВІДЇЗД З ПОРТВ В ТРИЄСТІ:

Карпатія, дня 10. жовтня.
Ультонія, дня 24. жовтня.
Панонія, дня 14. листопада.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Найбільші і найвеличавійші пароходи на світі:

Люзітанія, дня 7/10, 28/10, 18/11 1910.
Мавританія, дня 21/10, 11/11 1911.

122

ПОРАДНИК

для „Соколів“ і „Січій“

„НА СОКОЛИНИХ КРИЛАХ“.

Зладив С. Горук.

Сторін 346, кількадесят ілюстрацій крім рисунків до вюряду і вправ. Набувати можна у автора: Львів, ул. Осолінських ч. 11, або в книгарні Наук. Тов-а ім. Шевченка у Львові, Ринок 10. по ціні з К 20 с за оправлений примірник. На оплату почти належить долучити 26 со ків.

